

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ**Колесов С. В., Дубинська О. С.**

С целью совершенствования учета инвестиционных процессов была предложена углубленная детализация структуры Плана счетов бухгалтерского учета на машиностроительных предприятиях, что обеспечит соответствие методики учета капитальных инвестиций, согласно законодательству Украины об инвестиционной деятельности, а также позволит получить как внешним, так и внутренним пользователям более полную информацию относительно учета капитальных инвестиций. Для решения проблемы учета инновационных расходов было предложено использование синтетического счета 941 «Инновационные расходы», а для обеспечения систематизации и анализа информации о расходах вести учет расходов на этом счете в разрезе групп инновационных расходов.

З метою удосконалення обліку інвестиційних процесів була запропонована поглиблена деталізація структури Плану рахунків бухгалтерського обліку на машинобудівних підприємствах, що забезпечить відповідність методики обліку капітальних інвестицій, згідно до законодавства України про інвестиційну діяльність, а також дозволить отримати як зовнішнім, так і внутрішнім користувачам більш повну інформацію стосовно обліку капітальних інвестицій. Для вирішення проблеми обліку інноваційних витрат було запропоновано використання синтетичного рахунка 941 «Інноваційні витрати», а для забезпечення систематизації й аналізу інформації про витрати ввести облік витрат на цьому рахунку в розрізі груп інноваційних витрат.

With the aim of improving accounting of investment processes was proposed drilling down into the structure of the chart of accounts for bookkeeping in machine-building enterprises to ensure compliance with the methods of accounting of capital investments, according to the legislation of Ukraine on investment activities, and will get, from both external and internal users more complete information concerning the accounting of capital investments. To solve the problems of the innovation expenditure was suggested that the use of synthetic accounts 941 «Innovation expenses», and to ensure the systematization and analysis of information on expenditures accounting of expenditures on this account in the context of groups of innovation expenditure.

Колесов С. В.

канд. экон. наук, доц. каф. УиА ДГМА
serg_2780@mail.ru

Дубинская Е. С.

канд. экон. наук, доц. каф. УиА ДГМА
des_lena@mail.ru

УДК 657.001.76

Колесов С. В., Дубинська О. С.

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Для організації ефективного обліково-аналітичного забезпечення управління інвестиційними проектами важливого значення набуває класифікація інвестицій, яку необхідно здійснювати, ґрунтуючись на різних критеріях – об'єктах, суб'єктах, джерелах фінансування, періоді здійснення тощо.

Проведений аналіз наукових поглядів вітчизняних та зарубіжних авторів щодо напрямів класифікації інвестицій та їх відображення в обліковому процесі [1, 2, 3] дав змогу зробити висновки, що дане питання є достатньо суперечним, а різноманітність інтерпретацій категорій інвестицій викликає певну полеміку, щодо їх економічного змісту.

Питанням класифікації інвестицій та вдосконалення обліку інвестиційно-інноваційних процесів на машинобудівних підприємствах займались вітчизняні науковці, зокрема Н. Баліцька, Л. В. Скоробогата, Я. Крупка, В. Ф. Максимова, О. В. Артюх та ін.

Метою статті є розробка напрямів покращення обліку інвестиційно-інноваційних процесів на машинобудівних підприємствах на основі вдосконалення Плану рахунків бухгалтерського обліку з виокремленням додаткових субрахунків до рахунку 15 «Капітальні інвестиції».

За об'єктом вкладення інвестиції переважно поділяються на реальні та фінансові, що найбільш точно відображає їх стратегічну спрямованість. При цьому класифікація (поділ) фінансових інвестицій в податковому обліку з податку на прибуток відрізняється від класифікації фінансових інвестицій в бухгалтерському обліку. Для цілей оподаткування інвестиції поділяються на фінансові, капітальні та реінвестиції [1]. У бухгалтерському ж обліку інвестиції поділяються лише на фінансові та капітальні.

Фінансові інвестиції – це вкладання коштів у різні фінансові інструменти: фондові (інвестиційні) цінні папери, спеціальні (цільові) банківські вклади, депозити, паї та ін. [1].

Реальні інвестиції – це вкладання (внески) у виробничі (засоби) фонди (основні й оборотні) [2]. Переважно це вкладання в матеріальні активи – будівлі, обладнання, споруди та інші товарно-матеріальні цінності, а також нематеріальні активи (патенти, ліцензії, «ноу-хау», технічна, науково-практична, інструктивна, технологічна, проектно-кошторисна та інша документація), тобто інвестиції спрямовані на підвищення інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємства.

Результати узагальнення науково-теоретичних підходів вітчизняних і зарубіжних авторів до сутності реальних інвестицій свідчать про те, що більшість учених асоціюють їх із вкладаннями в матеріальні (фізичні) активи, що мають довгостроковий характер.

Дослідження змісту реальних інвестицій дозволяє зазначити їх характерні риси та зробити висновки: реальні інвестиції – це вкладання у матеріальні (необоротні, оборотні) й нематеріальні активи, тобто в основний капітал підприємства; їх планування та здійснення супроводжується ризиком і невизначеністю та спрямоване на приріст (збільшення) основного капіталу; засобами реального вкладення можуть бути будь-які цінності (грошові, матеріальні, нематеріальні), що характеризуються, як правило, великими розмірами.

Категорія «реальні інвестиції» застосовується в системі національних рахунків ООН, а основні вимоги до порядку їх оцінки і розкриття у бухгалтерській звітності фірм та компаній регулюються директивами ЄС та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку. Тому виділення реальних інвестицій як окремого об'єкта досліджень в обліку інвестиційної

діяльності є обґрунтованим не лише з позицій економічного впливу на розвиток країни та конкретного підприємства, але і з огляду на низку невирішених проблемних питань у галузі реального інвестування.

Спорідненою категорією реальним інвестиціям є «капітальні інвестиції», яка використовується в Україні у бухгалтерському обліку.

Капітальні інвестиції як об'єкти обліку розмежовуються в розрізі таких напрямів інвестування: 1) витрати на нове, додаткове будівництво та монтаж основних засобів; 2) витрати на придбання основних засобів; 3) витрати на реконструкцію основних засобів; 4) витрати на модернізацію основних засобів; 5) витрати на капітальний ремонт, що призводить до збільшення економічних вигод; 6) витрати на придбання та виготовлення інших необоротних матеріальних активів; 7) витрати на придбання та створення нематеріальних активів. На рис. 1 наведемо класифікацію інвестицій в податковому та бухгалтерському обліку.

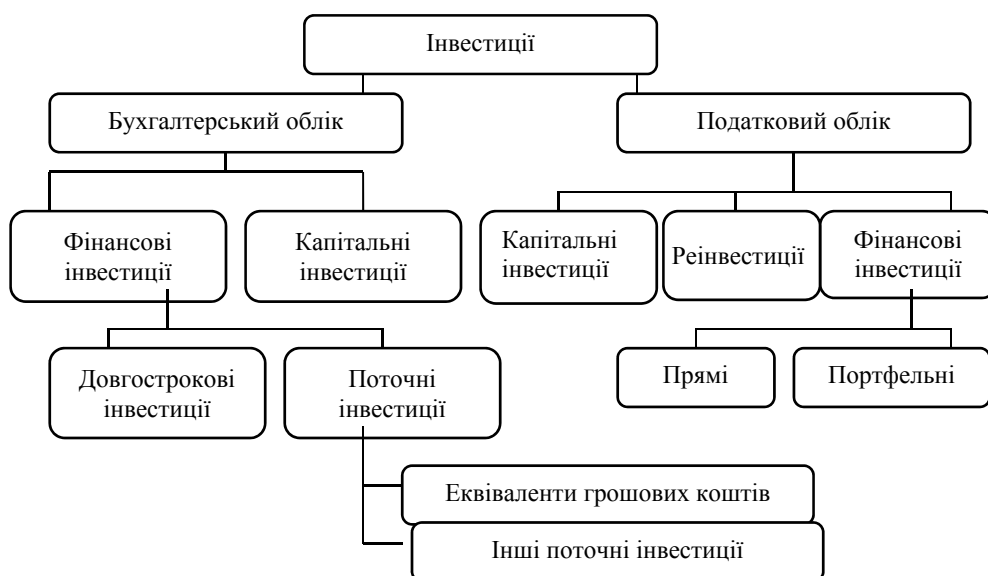

Рис. 1. Класифікація інвестицій в податковому та бухгалтерському обліку

До будівельних робіт відносять роботи: будівництво, переобладнання, розширення будинків і споруд, включаючи монтаж конструкцій; роботи із санітарно-технічного обладнання, а саме: будівництва та обладнання водопроводом, каналізацією, тепло- і газомережею, телефонізація, радіофікація; іригаційні, осушувальні, днопоглиблювальні і болотно-підготовчі роботи; будівництва артезіанських свердловин та артезіанських колодязів. У свою чергу, при класифікації будівельних робіт їх поділяють на нове будівництво; поширення діючих підприємств; реконструкція діючих підприємств; технічне переобладнання діючих підприємств.

До капітальних інвестицій на придбання (виготовлення) основних засобів відносять: придбання обладнання, що не потребує монтажу; придбання обладнання, що вимагає монтажу; придбання виробничого інструменту, вимірювальних, випробувальних і інших приладів і інвентарю, що відносяться до основних засобів; придбання малоцінних і швидкозношуваних предметів у тих випадках, коли їх придбання передбачене за рахунок капітальних інвестицій.

До капітальних інвестицій на придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів відносять витрати на придбання або виготовлення матеріальних активів, які враховуються на рахунок 11 «Інші необоротні матеріальні активи».

До капітальних інвестицій на придбання (виготовлення) нематеріальних активів відносять витрати на придбання або створення власними силами активів, облік яких ведеться на рахунку 12 «Нематеріальні активи».

У літературі справедливо вказується, що облік інвестицій необхідно розглядати в системі. Це ж саме справедливо і для інновацій. З огляду на те, що системність найбільш повно проявляється в можливості здійснення моделювання, модель їх обліку має враховувати низку методичних аспектів:

1) вхід моделі, на якому відображаються господарські операції та види інвестиційної діяльності, що класифікуються згідно з чинним законодавством та реалізуються у вигляді первинних документів;

2) власне процес обліку реальних інвестицій, який формує програму спостережень та сприяє подальшому руху інформації в моделі. Бухгалтерський облік реальних інвестицій розглядається як складова загальної системи обліку. Він інформаційно пов'язаний з іншими ділянками обліку і, насамперед, з обліком капітальних інвестицій; обліком інвестиційних витрат, які, залежно від їх змісту та спрямування, або капіталізуються, або виступають як поточні; обліком джерел фінансування та доходів від реалізації реального інвестування. Основною ланкою цього рівня є обробка інформації відповідно до поставлених завдань обліку та побудова відповідної облікової політики. Зокрема, основними напрямками обліку реальних інвестицій є: об'єктивна оцінка об'єктів реального інвестування на підприємстві залежно від напрямів їх надходження та вибуття; своєчасне й повне відображення витрат на будівництво, придбання, виготовлення, створення і на поліпшення об'єктів необоротних активів; джерел фінансування інвестицій у реальні активи; визнання і відображення в обліку доходів та фінансових результатів від здійснення інвестиційних операцій.

3) вихід моделі – форми звітності як інформаційної бази для проведення аналізу, планування та управління процесом реального інвестування.

Для правильного обліку інвестиційної та інноваційної діяльності необхідно коректно визначати його вартість. Оцінка капітальних інвестицій здійснюється згідно із затратним підходом, можна сказати, що капітальні інвестиції оцінюються на момент здійснення, так як в подальшому вони втілюються як правило в необоротні активи, і облік здійснюється вже не інвестицій, а необоротних активів.

Первісна вартість капітальних інвестицій визначається з урахуванням всіх витрат, пов'язаних з придбанням основних засобів і доведенням до стану придатності до експлуатації: суми, що сплачують постачальнику; реєстраційних зборів, державного мита та аналогічних платежів; суми ввізного мита; суми непрямих податків; витрат зі страхування ризиків доставки основних засобів; витрат на транспортування, установку, монтаж, налагодження основних засобів; інших витрат, безпосередньо пов'язаних з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою метою.

Для більш адекватного відображення в обліку інвестиційних процесів на підприємстві, доцільним є вдосконалення Плану рахунків бухгалтерського обліку з виокремленням додаткових субрахунків до рахунку 15 «Капітальні інвестиції». Адже прийняття рішення про характер і ознаки здійснюваних підприємством робіт, чи спрямовані вони на підвищення техніко-економічних можливостей, які приведуть до збільшення економічних вигод, чи здійснюються для підтримки, пов'язані з ремонтами об'єктів основних засобів, не завжди можуть бути однозначним. Так, ремонт об'єкта може бути розпочато в кінці року або кварталу, а закінчено на початку наступного року чи кварталу. На поліпшення об'єкта може бути витрачено не один місяць. А вже після завершення всіх відповідних робіт керівник зможе прийняти рішення. Отже, у момент виникнення витрат, пов'язаних з проведенням ремонтів об'єктів основних засобів, зміну економічних вигод розрахувати неможливо [3].

У разі застосування для обліку ремонтних витрат рахунків класів 8 і 9 на фінансові результати підприємства впливатимуть незавершені ремонтні роботи, оскільки сальдо рахунків класу 8 підлягає розподілу за дебетом рахунків класу 9, сальдо яких щомісяця

чи наприкінці року закривається на фінансові результати незалежно від ступеня завершеності робіт, витрати на які відображували в момент виникнення за дебетом відповідних витратних рахунків. Отже, у момент виникнення ремонтних витрат, до прийняття рішення керівника про їх вплив на економічні вигоди закладу, рахунки класів 8 і 9 для обліку вказаних витрат не застосовують [4].

Оскільки зазначені витрати виникають на об'єкти основних засобів, для узагальнення інформації про наявність і рух яких призначений клас 1, то витрати на проведення їхніх ремонтів у момент виникнення пропонуємо відображувати на рахунку 15. Проте, як зазначалося раніше, Інструкцією відображення цих операцій за дебетом рахунку 15 не передбачено. Тому вважаємо за доцільне введення додаткового субрахунку 156 «Поліпшення та відновлення основних засобів» до Плану рахунків та збільшення переліку операцій, які відображують за дебетом рахунку 15 згідно з Інструкцією.

Щодо обліку інших капітальних робіт і витрат (витрати на проектно-пошукові роботи, утримання відділів капітального будівництва і т. п.), то їх, доцільно враховувати в момент виникнення на окремому субрахунку 158 «Інші капітальні інвестиції» і розподіляти пропорційно контрактній вартості витрат на будівельно-монтажні роботи і устаткування. Такий порядок обліку дозволить більш точно визначити первинну вартість складових основних засобів, які виступають окремими об'єктами при нарахуванні амортизації, адже остання нараховується не в цілому для знов спорудженого об'єкта, а окремо для його складових (будівлі, споруди, устаткування і інші основні засоби). Тож необхідно виділити окремий субрахунок 158 для обліку інших капітальних інвестицій у структурі рахунку 15, що дасть змогу отримати необхідну інформацію для заповнення статистичної звітності без додаткових вибірок.

Вважаємо, що на субрахунку 151 «Капітальне будівництво» доцільно узагальнювати лише витрати на виконання будівельно-монтажних робіт як підрядним, так і господарським способом для власних потреб підприємства.

На окремих аналітичних рахунках до субрахунку 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів» пропонуємо здійснювати облік устаткування і інших активів, які після введення їх в експлуатацію стають основними засобами і узагальнюються на окремих субрахунках рахунку 10 «Основні засоби» (окрім будівель, споруд, землі і капітальних витрат на поліпшення земель). На цьому ж субрахунку (152) доцільно вести облік затрат на проведення робіт, пов'язаних з монтажем устаткування, оскільки вони повинні включатися до його первинної вартості.

При цьому слід враховувати різноманітність форм капітальних вкладень, що характеризують організаційні та фінансові умови здійснення окремим підприємством (індивідуальним інвестором) інвестиційної діяльності. У цьому зв'язку доцільно приведення структури рахунку 15 «Капітальні інвестиції» у відповідність до структури відтворення основних засобів і способів організації інвестиційного циклу. З метою відображення в обліку інноваційної діяльності, пов'язаної з вдосконаленням обладнання, на нашу думку, до цього рахунку додатково до субрахунків 151 і 152 можуть бути відкриті рахунки другого («Інвестиції в реконструкцію, модернізацію й інші види поліпшень об'єктів основних засобів», «Інвестиції в ремонт, що підлягає капіталізації») і третього («Інвестиції в організацію проектних робіт, «Інвестиції по утриманню будівельних організацій (забудовників)», «Інвестиції в організацію будівельно-монтажних робіт і забезпечення будівництва обладнанням», «Інвестиції в будівництво об'єктів «під ключ»») порядків.

Поглиблена деталізація структури Плану рахунків бухгалтерського обліку на машинобудівних підприємствах забезпечить відповідність методики обліку капітальних інвестицій, що діє на підприємствах, до законодавства України про інвестиційну діяльність, а також отримати, як зовнішнім, так і внутрішнім користувачам більш повну інформацію стосовно обліку капітальних інвестицій.

Окремо слід спинитися на деяких аспектах обліку інноваційних процесів на підприємстві. Відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність», інноваційна діяльність – діяльність, що спрямована на використання й комерціалізацію результатів наукових досліджень і розробок та обумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних, товарів і послуг.

Бухгалтерському обліку підлягають матеріальні, трудові, фінансові ресурси, які забезпечують інноваційну діяльність, витрати на дослідження і розробки, на виробництво нової продукції, капітальні витрати, поточні витрати, кількісні та якісні параметри цієї продукції, доходи, фінансові результати. Проте така інформація формується за допомогою системи бухгалтерських рахунків у загальному вигляді без виділення, за невеликим виключенням, окремих рахунків і бухгалтерських реєстрів для обліку інноваційних процесів. Відсутня спеціальна інформація про інноваційну діяльність і у фінансових звітах. Це ускладнює пошук необхідних даних для оперативного управління інноваційною діяльністю та визначення її ефективності.

Зазначимо, що юридичні особи всіх форм власності та організаційно-правових форм господарювання подають місцевому органу державної статистики звіти, у цих звітах наводиться інформація про витрати на технологічні інновації, джерела їх фінансування, обсяг реалізованої продукції, кількість впроваджених інноваційних видів продукції, результати інноваційної діяльності та ін. Проте складання цих форм за даними бухгалтерського обліку є проблематичним. Крім того, для оперативного управління потрібна інформація за менші часові проміжки. Усе це спонукає до систематизованого формування бази даних з різноманітних питань інноваційних процесів (ресурсне забезпечення та його використання, обсяги та структура поточних витрат і доходів, капітальних вкладень тощо).

Але сьогодні в обліку інформація про витрати, доходи, продукцію та фінансові результати від інноваційної діяльності не відображається в систематизованому вигляді. Структура і зміст аналітичного обліку не розроблені, тобто не визначені об'єкти досліджень і розробок, невиділені окремі аналітичні рахунки для обліку витрат, доходів від інноваційної діяльності, джерел її фінансування. Відсутня окрема внутрішня звітність, яка б надавала в систематизованому вигляді інформацію.

Практичний досвід діяльності підприємств, а також аналіз вітчизняної та зарубіжної літератури показав, що, взагалі, інновації можуть бути представлені за восьма напрямками, серед яких [1]:

1. здійснення капітальних інновацій у створення нових видів основних засобів;
2. здійснення інтелектуальних і капітальних інновацій у створення нематеріальних активів;
3. здійснення оборотних інновацій у створення нових видів готової продукції, товарів, робіт і послуг;
4. накопичення витрат на підготовку й освоєння виробництва нової продукції на рахунку 39 «Витрати майбутніх періодів»;
5. ведення окремого балансового рахунку «Витрати на підготовку й освоєння нової продукції і виробництва»;
6. списання витрат на освоєння через застосування кошторисних ставок;
7. внесення об'єктів інтелектуальної власності до статутного фонду підприємства за справедливою вартістю;
8. створення резерву забезпечення витрат інноваційної діяльності.

Недоліком сучасного обліку є відсутність єдиної системи облікових реєстрів і бухгалтерських рахунків для відображення витрат, доходів і результатів інноваційної діяльності.

Відповідно до чинного Плану рахунків бухгалтерського обліку, національних стандартів і методичних рекомендацій інноваційні витрати в системі обліку розосереджені таким чином:

– якась певна, але не виявлена частина витрат конструкторської та технологічної служб, пов'язана із власне інноваційною діяльністю, маскується витратами на поточне забезпечення виробництва серійної-масової продукції, не кажучи вже про те, що загальні витрати відділів, які й здійснюють інноваційну діяльність на підприємстві обліковуються в складі адміністративних витрат підприємства, що об'єднують принципово різні напрями діяльності – від будівництва і експлуатації нетитульних споруд у капітальному будівництві й утримання складів матеріальних запасів до рішення екологічних завдань;

– витрати на розробку технічної документації нового виробу обліковуються в складі витрат на дослідження і розробки, що входять, у свою чергу, до інших витрат операційної діяльності та до витрат майбутніх періодів. Отже, до собівартості нового виробу їх не включають. Витрати ж на виготовлення і випробування дослідних зразків входять до витрат майбутніх періодів;

– витрати на створення інноваційних продуктів у вигляді нематеріальних активів, наприклад комп'ютерних програм, робочих інструкцій, що становлять частину загальної технічної документації нового виробу.

Аналіз інноваційної діяльності підприємств доцільно проводити за п'ятьма напрямками, що ґрунтуються на використанні комплексної системи показників з вивченням впливу впроваджених інновацій на основі показників діяльності, – дохід, собівартість і прибуток.

Основними напрямками інноваційного аналізу підприємства є: 1 аналіз та оцінка ефективності інновацій; 2 розрахунок нормативної собівартості для визначення порівняльно-аналітичних показників ефективності інновацій; 3 вивчення взаємозв'язків між показниками ефективності інноваційних проектів з показниками ефективності господарської діяльності; 4 аналіз впливу інновацій на ефективність виробничої діяльності підприємства; 5 технічний аналіз як складова частина бізнес-планування при ухваленні рішення про розробку інноваційного проекту.

З метою визначення витрат, які належать до інноваційної діяльності, доцільно виділити їх окремо об'єктом обліку. При цьому слід врахувати, що для бухгалтерського обліку інноваційний процес доцільно поділяти на етапи:

1) розроблення новацій. Цей етап відрізняється тривалістю, великими матеріальними та інтелектуальними витратами. Основна частина витрат пов'язана саме з цим етапом, їх узагальнення дозволить провести оцінку ефективності розробки та буде основою проведення оцінки об'єкта інтелектуальної власності. Так як ці витрати списуються на витрати періоду, то доцільно їх узагальнювати в окремій звітній формі на зразок статистичної форми 1 – інновація з певними удосконаленнями;

2) апробація та перевірка отриманих зразків. За результатами апробацій відбираються кращі, або ті, що відповідають заданим властивостям. Відібрані зразки і є новаціями. Усі результати науково-дослідних та дослідно-конструкторських розробок є об'єктами інтелектуальної власності. кращі розробки мають фіксуватись у Журналі реєстрації заявок (форма ІВ-1, ІВ-2), затвердженому наказом Міністерства статистики України від 10.08.2004 № 469;

3) відтворення новацій. Наявність цього етапу підтверджує доцільність попередніх розробок, тому дуже важливо за кожною тематикою показувати витрати для всіх складових інноваційного процесу. Впровадження розробок у виробництво, тобто перетворення новацій на інновації, відбувається на четвертому етапі. Цей процес передбачає використання в операційній та інших видах діяльності підприємства новацій з метою досягнення комерційного успіху. На сьогоднішній день підприємства зобов'язані вести спеціальний Журнал реєстрації використаних об'єктів інтелектуальної власності (ІВ-3), затверджений наказом Міністерства статистики України від 10.08.2004 № 469.

Але наявність спеціальних документів і відсутність об'єктивних даних (різні відомства подають незіставну інформацію [4]), свідчить тільки про те, що не працює система обліку інтелектуальної власності.

Узагальнення таких даних про кожний об'єкт новацій дозволить забезпечити виконання одного з найважливіших завдань обліку – забезпечення системи управління перспективними даними на підставі дослідження аналогів.

Різноманітність і зміст процесів інноваційної діяльності роблять практично неможливою її оцінку за натуральними або будь-якими іншими показниками. Єдиним показником, що дає змогу звести воедино та визначити загальний обсяг цього виду діяльності, можуть бути тільки витрати – на проект, продукт, процес, їх загальна величина [5].

Для вирішення проблеми обліку інноваційних витрат пропонуємо використання синтетичного рахунка 941 «Інноваційні витрати», а для забезпечення систематизації й аналізу інформації про витрати ввести облік витрат на цьому рахунку в розрізі таких груп інноваційних витрат:

– 941.1 маркетингові дослідження (раціонально відобразити витрати на маркетингові дослідження потреб ринку, відбір і вивчення якості отриманих ідей, пошук потенційних замовників);

– 941.2 інноваційне проектування (витрати, пов'язані з розробкою плану дій, розрахунком планових показників проекту, бюджетуванням);

– 941.3 інноваційне виробництво (витрати на виробництво інноваційного продукту, вартість усіх спожитих матеріальних і нематеріальних ресурсів);

– 941.4 комерціалізація продукту (витрати на рекламу, просування та збут);

– 941.5 інші витрати (непрямі загально виробничі та загальногосподарські витрати).

На нашу думку, цей метод є зручним, тому що в процесі здійснення інноваційної діяльності підприємство несе певні витрати, які впливають на собівартість виготовленої продукції, а в подальшому мають важливу роль і при визначенні фінансових результатів. Тому доцільніше відображувати інноваційні витрати на рахунку 941 і закривати його рахунком 79 «Фінансові результати» для визначення фінансового результату.

ВИСНОВКИ

Запропонований підхід дасть змогу відображувати всі витрати інноваційної діяльності на одному рахунку, що полегшить визначення собівартості інноваційних проектів, так як відсутність методичних рекомендацій з обліку витрат на інноваційні процеси призвела до розпорошення витрат на різних рахунках витрат, що ускладнює визначення собівартості кожного етапу робіт і формування загальної суми цих витрат.

Додаткові субрахунки синтетичного рахунку «Інноваційні витрати» дадуть змогу поступово накопичувати інформацію про витрати, понесені на етапах виробництва та реалізації інновації. Така організація обліку дозволить оперативно мати інформацію про розміри та коректність встановлення фактичних витрат на інноваційну діяльність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Баліцька Н. Організаційно-методичні аспекти обліку інноваційної діяльності підприємств. У 2 т. Т. 2. / Н. Баліцька, Л. В. Скоробогата // Облік, аудит і економічний аналіз : історія становлення, проблеми та перспективи. – 2008. – С. 14–17.

2. Крупка Я. Варіанти обліку інноваційних процесів на підприємстві / Я. Крупка // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 5. – С. 11–10.

3. Максимова В. Ф. Інноваційний аспект інтеграції облікових систем / В. Ф. Максимова, О. В. Артюх // Проблеми науки. – 2008. – № 10. – С. 23–27.

4. Мінаков О. Облік інноваційної діяльності на підприємствах – учасниках технопарку / О. Мінаков // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. – № 5. – С. 24–27.

Стаття надійшла до редакції 11.09.2013 р.